

KAMU İHALE KURUMU BAŞKANLIĞI'NA

Balgat, Mevlana Blv. No:186, 42920 Çankaya/Ankara

28.12.2020

Konu: Sözleşmelerde ödeme süresi sorunu hk.

Türkiye’de mevcut ‘**Tıbbi Cihaz Üretici, İthalatçı ve Tedarikçi Dernekleri**’ ve üyeleri arasında mesleki birlik, yardım, sosyal dayanışma, uyum ve disiplini geliştirmek, üye derneklerin ve bu Derneklere Üye Meslek Mensuplarının hak ve menfaatlerini korumak, mesleki yeterlilik ve bilinç düzeylerini geliştirmek misyonu ile hareket eden Federasyonumuza üye dernek ve bu derneklere üye meslek mensuplarından, kamu ihale sözleşmelerindeki vade konusuyla ilgili gelen yoğun şikayet ve taleplere çözüm aramak amacıyla konuyu sayın Başkanlığınız ile paylaşmak zarureti hasıl olmuştur.

Malumları olduğu üzere “Sözleşmede Yer Alması Zorunlu Hususlar” 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 7 nci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiş, ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı da zorunlu hususlar arasında sayılmıştır. Yine mezkur Kanunun “Tip sözleşmeler” başlıklı 5 nci maddesinde, Kanunun uygulanmasında uygulama birliğini sağlamak üzere mal veya hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Tip Sözleşmelerin Resmi Gazetede yayımlanacağı ve İdarelerce yapılacak sözleşmelerin Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak düzenleneceği, hüküm altına alınmıştır.

4735 sayılı Kanundaki bu düzenleme çerçevesinde Kamu İhale Kurumunca hazırlanan tip sözleşmeler kullanılmaya başlanmış, ödeme yeri ve şartları da bu tip sözleşmelerde düzenleme altına alınmıştır.

Özellikle sektörümüzü doğrudan ilgilendirmesi açısından mal ve hizmet alımları tip sözleşmelerinde yer alan ödeme zamanı ve koşullarına ilişkin düzenlemelerin uygulanması sırasında yaşanan sorunlara değinmek gerekirse;

Mal alımları tip sözleşmesinin “Ödeme koşulları ve zamanı” başlıklı 12.2.2. maddesinde **“İdare, Muayene ve Kabul Komisyonunca kabul raporu düzenlenmesinden itibaren Yüklenicinin yazılı talebi üzerine en geç gün içinde Yükleniciye veya vekiline ödemeyi yapacaktır.”** Düzenlemesine, 12.2.3. maddesinin atıfta bulunduğu 24 nolu dipnotta ise “İdare tarafından ödeme koşulları ve zamanına ilişkin ayrıntılı düzenleme yapılmasına gerek duyulması durumunda bu maddede düzenleme yapılabilir.” Düzenlemesine yer verilmiştir. Tip sözleşmenin 12.2.2. maddesinde İdarelerin tasarrufuna bırakılan vade süresi özellikle medikal mal alımlarında çoğu zaman anlaşılması güç bir mantıkla çok uzun tespit edilmektedir. Vade süreleri son derece uzun belirlendiği yetmezmiş gibi Tip Sözleşmenin 12.2.3. maddesinin 24 nolu dipnotundaki yer alan düzenlemede idarelere tanınan tassuf yetkisi açıkça yüklenicilerin aleyhine olacak şekilde kullanılarak ödeme zamanı İdarelerin keyfiyetine bırakılmaktadır. Bu nedenle Tip Sözleşmenin 12.2.2. maddesinde yer alan vade süresinin bir alt maddede yapılan değişiklikle bertaraf edilmemesi için 24 nolu dipnotun Tip Sözleşmelerden çıkarılması veya 24

nolu dipnotun İdarelerin keyfi ve belirsiz uygulamalarına imkan vermeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan benzer sorun Hizmet Alımları Tip Sözleşmelerinde de yaşanmaktadır. Her ne kadar Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde ödeme vadesine ilişkin açık düzenleme yer almakta ise de, Tip Sözleşmenin “Ödeme yeri ve şartları” başlıklı 12.1. maddesinde Sözleşme bedelinin Genel Şartnamenin hatalı, kusurlu ve eksik işlere ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla aşağıda öngörülen plan ve şartlar çerçevesinde ödenecektir, denilerek 22 nolu dipnota atıfta bulunulmakta, 22 nolu dipnotta ödeme planı ve şartlarının, Genel Şartnamenin “Hakedişler ve Ödeme” başlıklı Yedinci Bölümünde birim fiyat / götürü bedel sözleşmeler için öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde işin niteliğine göre İdarece belirleneceği, düzenlemesi yer almaktadır. Kaldı ki Genel Şartnamede ödemeye ilişkin düzenlemelerin sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadığı takdirde uygulanacağı ifade edilerek yine İdarelere takdir yetkisi tanınmaktadır. İdarelerin keyfi ve belirsiz ödeme vadeleri belirlemeleri engellemek için Tip sözleşmenin 22 nolu dipnotunun kaldırılması veya 24 nolu dipnotun İdarelerin keyfi ve belirsiz uygulamalarına imkan vermeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan İdarelerin ödeme vadeleri ve koşullarına yönelik bu tasarruflarını ihalelere yönelik başvuru yollarını kullanarak engellemek pek mümkün değildir. Zira, şikayet ve itirazın şikayet yoluna başvurulduğunda Kurum, az yukarıda belirtilen düzenlemelerin İdarelerin takdir yetkisi kapsamında kaldığı gerekçesiyle çoğu kez başvuruları reddetmekte, başvuru kabul edilse dahi bu takdirde ihalenin iptali sonucu ortaya çıkmakta, ihale iptal edildikten sonra ise aynı madde farklı şekilde formüle edilerek tekrar ihale dokümanına konmaktadır. Uzun yıllardır istikrarlı bir şekilde devam eden ödeme vade ve koşullarındaki bu uygulama kanıksanır hale gelmiş, itirazın şikayet başvuru bedelinin yüksekliği ile birlikte neredeyse hiçbir başvuru yapılmamaya başlanmıştır.

Takdir edersiniz ki, firmalar belirsiz koşullardaki uzun ödeme süreleri ile karşılaştıklarında teklif fiyatlarını buna göre belirlemektedir Mal ve hizmet alımları tip sözleşmelerindeki ödeme vadelerine üst sınır getirilerek ödeme koşullarına ilişkin düzenlemelerin belirli ve kesin hale getirilmesi aynı zamanda ihalelere verilen teklifleri kamunun lehine olacak şekilde etkileyecektir..

Tip sözleşmelerde yer alan ödeme süre ve koşullarının keyfiyete imkan bırakmayacak şekilde yeniden gözden geçirilmesi aynı zamanda kamu alımlarının temel ilkelerinden olan verimlilik ve ihtiyacın uygun şartlarda karşılanması ilkelerinin gerçekleşmesine de katkı sağlayacağı inancıyla konunun Başkanlığınızca değerlendirilerek bir çözüme kavuşturulması hususunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,